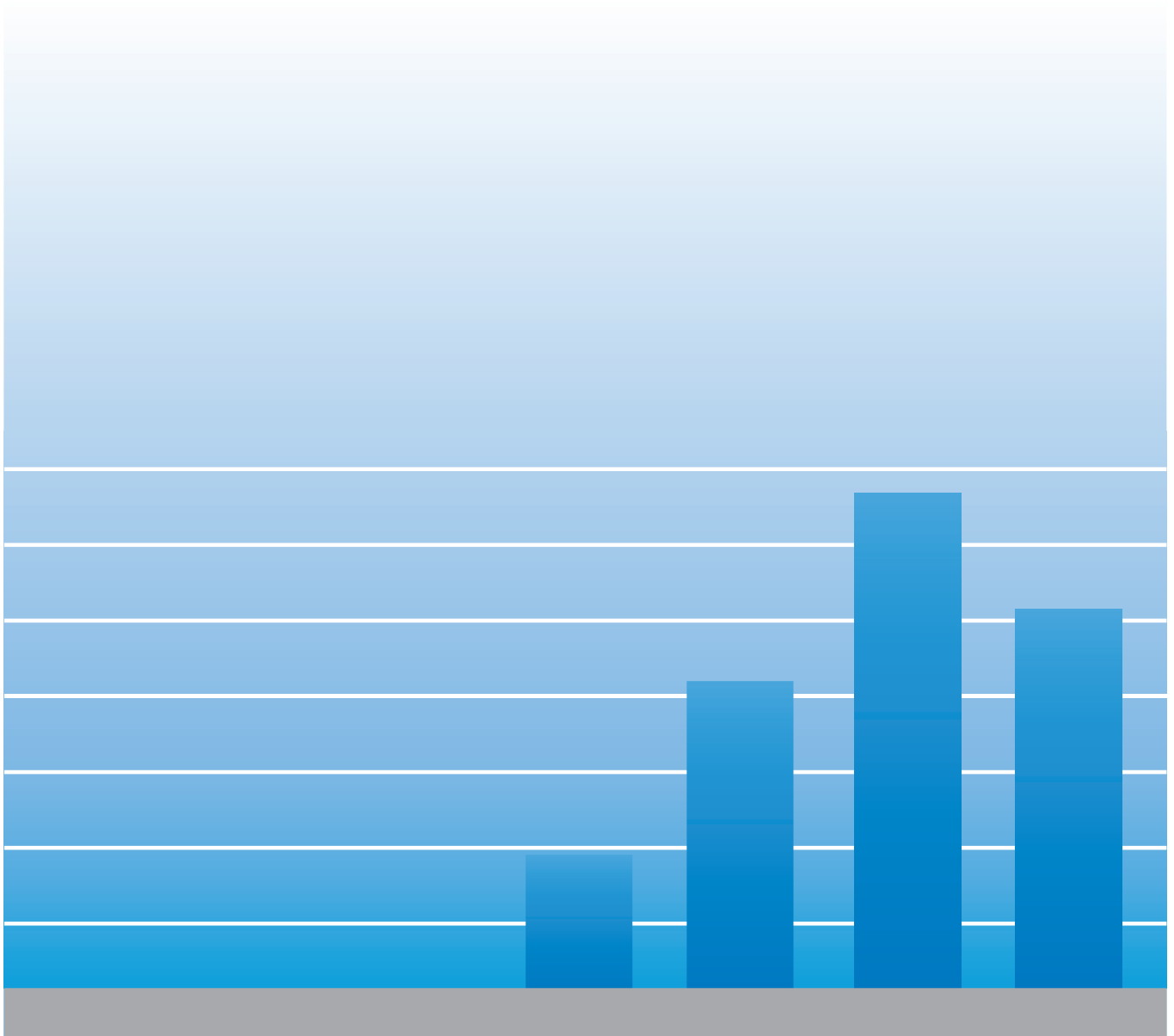

Инвестиционо-развојна банка
Републике Српске

ЕКОНОМСКИ МОНИТОР ИРБРС

САДРЖАЈ

I САЖЕТАК	1
II У ФОКУСУ	2
1. Инфлација, болест савремене економије?	2
1.1 Ситуација и узроци инфлације	2
1.2 Ефекти инфлације	3
III РЕАЛНИ СЕКТОР	3
1. Бруто домаћи производ (БДП)	3
2. Индустијска производња у 2007. години	5
3. Грађевинарство у 2007. години	6
4. Тржиште рада	6
4.1 Незапосленост и запосленост	6
4.2 Плате	7
IV ФИНАНСИЈСКО ТРЖИШТЕ	8
V БЕРЗА	10
VI СПОЉНА ТРГОВИНА	12
VII СТРАНЕ ДИРЕКТНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ (СДИ)	13
СТАТИСТИЧКИ АНЕКС	15
Преглед кретања инфлације у Републици Српској у 2007. години, по мјесецима, мјерена индексом потрошачких цијена- CPI	15
БДП РС у тржишним цијенама	15
БДП БиХ у тржишним цијенама	16
БДП БиХ по расходној методи, текуће цијене	16
Секторски доприноси расту БДП-а, у %	17
Индустијска производња РС у 2007. години	17
Индустијска производња РС, по годинама	17
Просјечне нето плате по секторима у РС - 2007., у КМ	18
Просјечне нето плате по секторима у БиХ - 2007., у КМ	18
Активне каматне стопе у БиХ - 2007. година	18
Спољнотрговинска размјена РС и БиХ, у 000 КМ	19

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

РС - Република Српска
 ИРБРС - Инвестиционо - развојна банка Републике Српске
 БДП - Бруто домаћи производ
 БиХ - Босна и Херцеговина
 ФБиХ - Федерација Босне и Херцеговине
 ЦБ БиХ - Централна Банка Босне и Херцеговине
 РЗС РС - Републички завод за статистику Републике Српске
 ФЗЗЗ - Федерални завод за запошљавање
 ЗЗЗРС - Завод за запошљавање Републике Српске
 ЕУ - Европска унија
 ПДВ - Порез на додату вриједност
 КМ - Конвертибилна марка
 СДИ - Стране директне инвестиције
 БИРС - Берзански индекс Републике Српске
 АРС - Анкета о радној снази
 ILO - International Labour Organization (Међународна организација рада)
 EURIBOR - Euro Interbank Offered Rate (Европска међубанкарска каматна стопа)
 CPI - Consumer Price Index (Индекс потрошачких цијена)
 CEFTA - Central European Free Trade Area (Централноевропска зона слободне трговине)
 FED - Federal Reserve System (Америчка централна банка)
 ECB - European Central Bank (Европска централна банка)

ЛИСТА ТАБЕЛА

Табела 1: Инфлација у региону, 2007.
 Табела 2: Секторски доприноси расту БДП-а
 Табела 3: Структура економије РС и БиХ
 Табела 4: Стопе раста појединих сектора економије РС и БиХ
 Табела 5: Грађевинска активност РС
 Табела 6: Стопе раста у грађевинарству
 Табела 7: Вриједност извршених грађевинских радова у РС
 Табела 8: Стопа незапослености у РС и БиХ према АРС
 Табела 9: Раст запослености по секторима у РС
 Табела 10: Раст кредита у РС и БиХ
 Табела 11: Учешће нерезидената у укупном промету на БЛ берзи

ЛИСТА ГРАФИКОНА

- Графикон 1: Мјесечна инфлација у РС и БиХ, у 2007. години, мјерена индексом потрошачких цијена (исти мјесећ претходне године = 100)
- Графикон 2: Однос кретања укупних цијена и цијена прехранбених производа, мјерено CPI индексом, по мјесецима у 2007. години
- Графикон 3: Стопе реалног раста БДП-а (%)
- Графикон 4: Годишње стопе промјена одабраних индикатора, у %
- Графикон 5: Годишње стопе раста укупне индустријске производње РС, у %
- Графикон 6: Годишње стопе промјена индустријских сектора РС, у %
- Графикон 7: Просјечан број незапослених особа у РС и ФБиХ
- Графикон 8: Просјечне нето плате у РС и БиХ, у КМ
- Графикон 9: Раст нето плата у децембру 2007. (г/г) по секторима у РС
- Графикон 10: Кретање плата и продуктивности у индустрији РС, индекси
- Графикон 11: Кретање плата и продуктивности у јавном сектору РС, индекси
- Графикон 12: Каматне стопе на дугорочне кредите у БиХ (%)
- Графикон 13: Каматне стопе на краткорочне кредите у БиХ (%)
- Графикон 14: Кретање активних каматних стопа у БиХ 2006. и 2007. (%)
- Графикон 15: Вриједност берзанских индекса у региону, у 2007.
- Графикон 16: Берзански индекс Републике Српске - БИРС
- Графикон 17: Тржишна капитализација по годинама
- Графикон 18: Спољнотрговинска активност РС у 2007. години, по кварталима, у 000 КМ
- Графикон 19: Спољнотрговински дефицит РС и БиХ, у 000 КМ
- Графикон 20: Спољнотрговинска активност БиХ у 2007. години, по кварталима, у 000 КМ
- Графикон 21: Укупне СДИ у РС (у 000 КМ), бруто инвестиције преко 100.000 КМ
- Графикон 22: СДИ у РС по секторима (2007), у 000 КМ
- Графикон 23: СДИ у РС по земљама (2007), у 000 КМ

I САЖЕТАК

Успорење раста и мјешовити резултати у 2007. години

Једна од главних одредница која је обиљежила дешавања, како у свјетској тако и у економији РС и БиХ у 2007. години, је значајан **пораст инфлације** проузрокован прије свега растом цијена нафте те пољопривредних и прехрамбених производа. Инфлаторни притисци и њихови негативни ефекти на раст каматних стопа, смањење расположивог дохотка, те спољну трговину, који су анализирани у самом документу, имали су утицаја и на успоравање економског раста домаће економије¹.

Сектори привреде РС су забиљежили мјешовите резултате у 2007. години. **Позитивни трендови су забиљежени на тржишту рада РС**, гдје је регистрован пад незапослености, те благи раст запослености. Такође је настављен тренд раста плата као једног од главних покретача потрошње у РС. У споменутој години је регистрован и **рекордан прилив страних директних инвестиција** које би у будућности требале бити генератор стварања нових производних капацитета. С друге стране, негативни резултати су забиљежени у дијелу реалног сектора, прије свега кроз **успоравање раста индустријске производње**, које је, према доступним статистичким подацима из првог квартала 2008. године, било краткорочног карактера. Такође је забиљежен **наставак тренда продубљења трговинског дефицита**, те је регистрована контракција на тржишту капитала у последња три квартала 2007. године. У наредном периоду се **очекује наставак убрзаног раста економије** Републике Српске, прије свега базиран на инвестиционим пројектима у електро-енергетском и грађевинском сектору, те средствима из Развојног програма РС 2007-2010.

Имајући у виду потребу како страних тако и домаћих инвеститора за адекватним макроекономским анализама и статистичким показатељима, ИРБРС ће и убудуће, на периодичној основи, да објављује економски монитор. Надамо се да корисници ових извјештаја у њима пронаћи све потребне податке који их занимају.

ИРБРС - Сектор за макроекономску анализу

1. Подаци о БДП-у РС за 2007. години нису доступни у тренутку писања овог извјештаја. Међутим, према макроекономским пројекцијама Владе РС из Развојног програма РС 2007-2010, реални раст БДП-а за 2007. години је износио 6,5%, што представља успорење од 1,5 процентног поена у односу на претходну годину.

II У ФОКУСУ

1. Инфлација, болест савремене економије?

1.1 Ситуација и узроци инфлације

Свјетску економију у 2007. години је, и поред импресивних резултата које је постигла², обиљежила **изражена инфлација**.

Према званичним подацима које је објавио Европски статистички биро - Eurostat, инфлација у евро зони, у 2007. години, износила је у просјеку 3,1%, што представља значајни раст у односу на планирани ниво од 2%, односно на њен ниво у 2006. години - 1,9%. У 2007. години, БиХ се може похвалити **најнижом стопом инфлације³ у региону**, мјереном индексом потрошачких цијена (види Табелу 1).

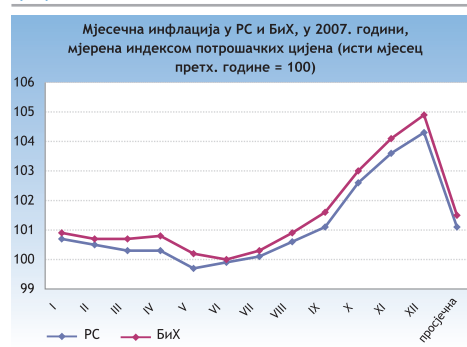
Табела 1: Инфлација у региону, 2007

Земља	Инфлација
БиХ	4,90%
Словенија	5,60%
Хрватска	5,80%
Румунија	6,60%
Црна Гора	6,70%
Србија	10,10%

Извор: Државне агенције за статистику

Компаративни однос мјесечне инфлације (г/г), мјерене индексом потрошачких цијена - CPI, у Републици Српској и БиХ, у 2007. години, приказан је графиком.

Графикон 1

Извор: РЗС РС

Раст цијена нафте истиче се као главни иницијатор убрзавања, како глобалне тако инфлације у БиХ и РС. Почетком 2002. године, барел европске брент нафте коштао је 21\$⁴, а у истом периоду 2008. године, 100\$. Раст цијена био је под снажним утицајем фактора попут повећавања тражње (индустијски раст Кине и Индије), константно слабљење америчког долара⁵ који служи као обрачунска јединица приликом закључивања свих тржишних операција са нафтом, уплив богатих спекулативних фондова на тржиште сировина, које је једним дијелом иницирано сломом америчког хипотекарног тржишта и великим губицима који су настали. Успоравање раста америчке економије, као највећег свјетског потрошача нафте, није утицало на смањење цијене овог енергента, како

2. ММФ процјењује раст од 4,9% у 2007. години што је мало мање од рекордног раста у 2006. години - 5,0%

3. Стопа инфлације у мјесецу децембру; извор: Агенција за статистику БиХ

4. ОПЕС, Energy Outlook, 2006.

5. У јануару 2007. године размјенски однос између еура и долара је износио: 1€=1,299\$; у децембру: 1€=1,457\$; у марту 2008. године: 1€=1,557\$

се то очекивало, већ напротив, она поставља нове "историјске рекорде".

Промјена односа понуде и потражње за **прехранбеним производима** (раст тражње инициран демографским бумом и растом животног стандарда у брзорастућим економијама и смањење понуде усљед неповољних временских услова) довела је до израженог раста цијена ове групе производа.

Високи степен увозне зависности БХ економије имао је за посљедицу да глобални шокови иницирају раст домаћих цијена што **инфлацији даје карактер увезене**, односно инфлације која настаје због раста цијена на међународним тржиштима. Поред претходно описаних генератора инфлације, раст домаћих цијена снажно је подстакнут и узроцима попут: **раста прихода становништва** (у 2007. години номинални раст плата износио је 12,3%⁶); **раста јавне потрошње** (према подацима Владе РС око 38%

6. Извор: РЗС РС

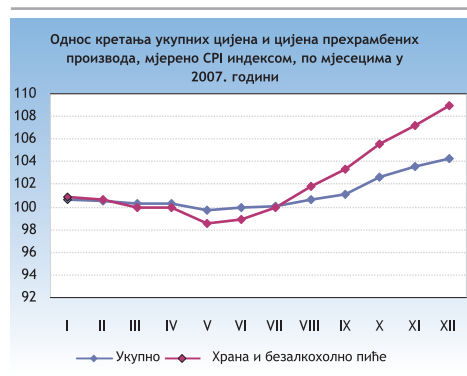
БДП-а је утрошено на њено финансирање); велика **инфлаторна очекивања** домаћих привредника, која се уважавају приликом закључивања уговора (стопа марже се увећава за очекивану инфлацију); **потенцијално дјеловање увозних лобија** који користе недостатак адекватне тржишне инфраструктуре (службе за контролу квалитета, гранична ветеринарска служба и сл.).

1.2 Ефекти инфлације

У правилу, на раст цијена произвођачи одговарају повећавањем производње и сопствене понуде на тржишту, а нарочито ако су у питању производи за којима се испољава релативно стабилна потражња услјед недостатка адекватних супституата.

У последњој години домаћа инфлација је била претежно трошковног карактера, јер је раст цијена инициран повећавањем цијене коштања производних учинака. Однос кретања укупних цијена и цијена прехранбених производа у РС, мјерено индексом потрошачких цијена, по мјесецима у 2007. години (г/г), приказан је графиконом.

Графикон 2

Извор: РЗС РС

Раст цијена прехранбених производа генерисао је примарни импулс динамици раста укупних цијена. Од јула мјесеца њихов раст је интензивирао што се временски поклапа са сушним периодом 2007. године.

Негативни ефекти инфлације су, кроз раст номиналних каматних стопа, смањење расположивог дохотка, негативних посљедица по трговински биланс, допринјели **успоравању економског раста РС у 2007. години.**

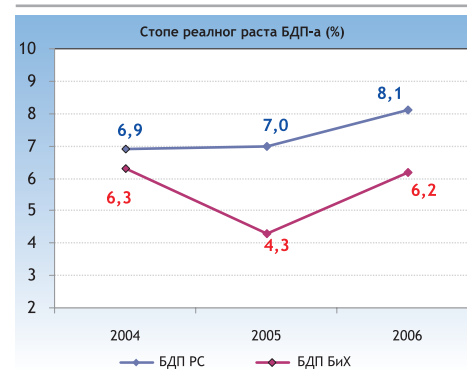
Међутим, у случају БиХ и Републике Српске, концепт валутног одбора показао се као добро средство за **обуздавање инфлације**, имајући у виду ниво инфлације у окружењу, као и то да ће и у наредном периоду кретање инфлације у многоме зависити од кретања цијена хране и енергената на свјетском тржишту.

III РЕАЛНИ СЕКТОР

1. Бруто домаћи производ (БДП)

РС је у 2006.⁷, у односу на 2005. годину остварила снажан реални раст БДП-а, који је представљао наставак експанзије економије РС из претходног периода. У 2006. години реални раст БДП-а РС био је већи од раста истог индикатора на нивоу БиХ.

Графикон 3

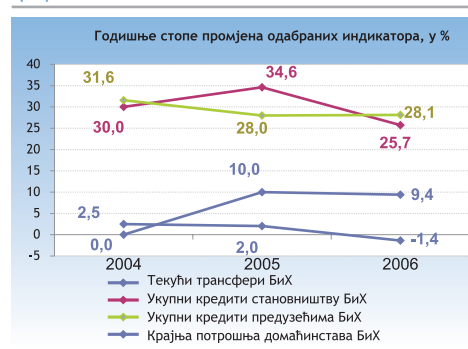

Извор: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

7. У тренутку писања Монитора нису били доступни подаци о БДП-у за 2007. годину

Основни фактор раста БДП-а у овом периоду била је потрошња, која је у првом реду генерисана растом кредита⁸. Значајан допринос потрошњи, као и у претходном периоду, имали су трансфери из иностранства.

Графикон 4

Извор: Централна банка БиХ

Сектори са највећим доприносом расту БДП-а РС у 2006. години су трговина, порези и пољопривреда, док су сектори са највећим доприносом расту БДП-а БиХ за исту годину порези, трговина и прерађивачка индустрија.

Табела 2: Секторски доприноси⁹ расту БДП-а¹⁰, у процентним поенима

Сектори	2006	
	РС	БиХ
Пољопривреда, лов и шумарство	1,6	0,8
Прерађивачка индустрија	1,5	1,6
Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	3,9	2,5
Порези на производе, услуге и увоз минус субвенције	2,6	4,1

Извор: Калкулације ИРБРС

Највеће учешће¹² у БДП-у РС у току 2006. године су оствариле трговина и пољопривреда, а највеће учешће у БДП-у БиХ у истој години оствариле су трговина на мало и велико и прерађивачка индустрија.

Табела 3: Структура економије¹¹ РС и БиХ, у %

Сектори	2006	
	БДП РС	БДП БиХ
Пољопривреда, лов и шумарство	16,4	10,4
Вађење руде и камена	2,1	2,3
Прерађивачка индустрија	8,4	11,9
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	6,2	5,5
Грађевинарство	4,2	4,9
Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	17,8	16,4

Извор: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

У 2006. у односу на претходну годину у РС је сектор трговине порастао за 29%, а сектор прерађивачке индустрије за 23,7%, док је на нивоу БиХ у истом периоду раст ових сектора износио 18,6% односно 16,9%.

Табела 4: Стопе раста појединих сектора¹³

Сектори	2006/2005	
	РС	БиХ
Пољопривреда, лов и шумарство	11,1	9,3
Вађење руде и камена	10,7	7,5
Прерађивачка индустрија	23,7	16,9
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	3,1	-2,0
Грађевинарство	2,1	5,0
Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	29,0	18,6

Извор: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

8. Подаци о расту кредита на нивоу РС дати су у дијелу рада који се зове Финансијско тржиште

9. Табела са подацима за све секторе дата је у статистичком анексу Економског монитора

10. Секторски допринос расту БДП-а текуће године = Учешће датог сектора у БДП-у претходне године (%) * Раст тог сектора у текућој у односу на претходну годину (%) / 100

11. Видјети фусноту бр. 9

12. Учешће у бруто додатој вриједности

13. Видјети фусноту број 9

2. Индустриска производња у 2007. години¹⁴

Индустриска производња РС у 2007. години биљежи успорење раста у односу на претходни период.

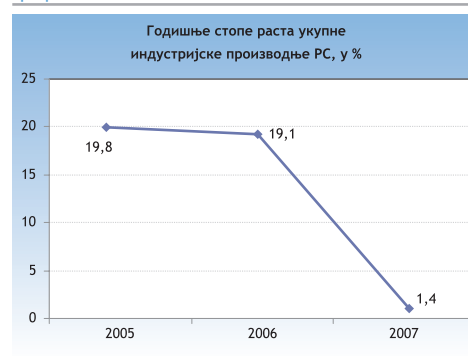
Успорење раста у 2007. у односу на претходну годину карактеристично је и за секторе вађење руда и камена и прерађивачке индустрије, док је сектор производње и снабдијевања електричном енергијом, гасом и водом у истом периоду забиљежио пад.

С обзиром да су стопе раста индустријске производње из претходних година оствариване и на основу значајно ниже базе, у 2007. години није било реално очекивати стопе раста које би кореспондирале високим стопама из претходних година. Међутим, поред ове чињенице за 2007. годину је могуће идентификовати и неколико додатних разлога који су утицали на успоравање експанзије производних капацитета. Тако се као **основни узроци успоравања раста индустријске производње у 2007. у односу на претходну годину¹⁵** могу навести **лоша хидролошка ситуација и редован ремонт постројења у термоелектранама, што је за последицу имало пад производње електричне енергије (-5,4%)** у посматраној години, а самим тим и резултовало успоравањем експанзије укупне индустријске производње у РС.

14. С обзиром да не постоји праћење индустријске производње на нивоу БиХ анализирана је само индустријска производња на нивоу РС

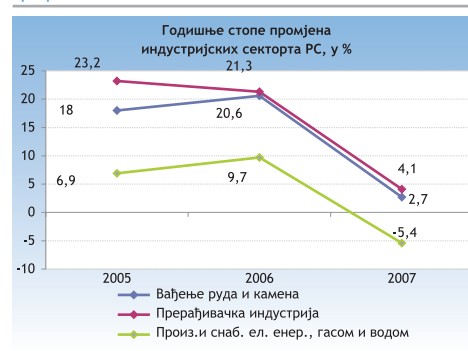
15. Стопа раста индустријске производње у 2006. години износила је 19,1%

Графикон 5

Извор: РЗС РС

Графикон 6

Извор: РЗС РС

Као последица тренда пада производње електричне енергије у 2007. години, који је кулминирао у другом и трећем кварталу споменуте године, дјелимично је дошло и до успорења раста производње у сектору вађења руда и камена (инпути за производњу ел. енергије) у том периоду, што је додатно утицало на успорење раста укупне индустријске производње у 2007. години. Завшетак ремонта, а самим тим и поновни раст производње у ова два сектора забиљежен је у последњем кварталу 2007. године¹⁶.

У 2008. години се, према тренутно доступним подацима за прва два мјесеца ове године, очекује наставак раста индустријске производње, коме свакако треба да допринесу и планирани кредитни пласмани ИРБ-а за дати период.

У 2007. години у индустрији РС дошло је до повећања броја запосених у односу на 2006. годину за 4,5%.

16. Подаци о мјесечном кретању индустријске производње дати су у статистичком анексу на крају Економског монитора

3. Грађевинарство у 2007. години

Грађевинарство РС у 2007. години биљежи наставак експанзије из претходног периода.

Вриједност извршених грађевинских радова у 2007. у односу на 2006. годину већа је за 29,6%, а број радника ангажованих на грађевинским радовима у истом периоду већи је за 7,9%.

Од укупно 557,3 милиона вриједности грађевинских радова колико су остварила регистрована предузећа у РС из ове дјелатности, 531,6 милиона КМ или **95% се односи на грађевинске радове која су ова предузећа остварила на простору РС**. Као основни разлози повећане грађевинске активности у 2007. години могу се навести наставак раста плата и кредита у датој години. Такође, улагања у путну инфраструктуру, као претпоставку развоја економије, у споменутој години с циљем њене модернизације је утицало на повећање грађевинске активности РС у 2007. години.

4. Тржиште рада

4.1 Незапосленост и запосленост

Тржиште рада у Републици Српској се сусреће са проблемом незапослености, која је и даље на високом нивоу. Међутим, у 2007. години су забиљежени позитивни помаци на овом пољу, што је резултирало прекидом тренда раста броја незапослених лица идентификованом у последње 3 године. **Просјечан број незапослених у РС је у 2007. смањен за 2,37% у односу на 2006. годину**. Званична стопа незапослености у РС је у 2007. години била 34%¹⁸.

Исти тренд потврђују и подаци међународно упоредиве Анкете о радној снази, извршене према методологији ИЛО¹⁹, према којој је дошло до смањења незапослености за нешто више од 3 процентна поена у 2007. години.

17. Због упоредивости података за 2005. годину урађен је мјесечни просјек

18. Извор: ИРБРС, властите калкулације на основу података Завода за запошљавање РС и Републичког завода за статистику РС.

19. ILO (International Labour Organisation) – Међународна организација рада

Табела 5: Грађевинска активност РС, I-XII

Категорија	2005.	2006.	2007.
Вриједност извршених радова у грађевинарству, у 000 КМ	393.412	429.703	557.266
Број радника на грађевинским радовима	5.046 ¹⁷	4.480	4.833

Извор: РЗС РС

Табела 6: Стопе раста у грађевинарству

Категорија	2006/05	2007/06
Вриједност извршених радова у грађевинарству, у 000 КМ	9,2	29,6
Број радника на грађевинским радовима	-11,3	7,9

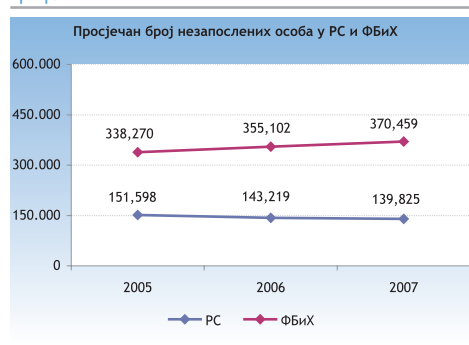
Извор: РЗС РС

Табела 7: Вриједност извршених грађевинских радова у РС у 2007. години

Мјесто	Укупно	Високоградња		Нискоградња
		Свега	На стамбеним зградама	
Укупно у РС	531.641	271.728	109.868	259.913

Извор: РЗС РС

Графикон 7

Извор: ЗЗЗРС и ФЗЗЗ БиХ

Табела 8: Стопа незапослености у РС и БиХ према АРС

Опис	ILO стопа незапослености	
	2006.	2007.
БиХ	31,1%	29,0%
РС	28,5%	25,2%

Извор: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

Због повећања броја незапослених у ФБиХ²⁰, који је анулирао позитивне трендове из РС, просјечан број незапослених на нивоу БиХ је наставио да расте, те је достигао преко 526 хиљада у 2007. години. **Пад стопе незапослености је прије свега резултат реалног пораста запошљавања** што се може поткријепити статистичким подацима о броју брисаних са евиденције ради запослења.

У септембру 2007. године просјечан број запослених лица у РС је износио 259.090²¹ што је повећање од 0,8% у односу на исти период у 2006. години. У наредној табели је приказано који су сектори у РС имали највећи раст и пад запослености у септембру 2007. у односу на исти индикатор претходне године.

Раст запослености у РС је био у складу са пројектованом²² експанзијом економије РС, која је била главни генератор слободних радних мјеста, а сличан тренд је идентификован на нивоу БиХ. Просјечан број запослених у БиХ порастао је у 2007. години за 2,5%²³ (г/г), те је достигао 670.732 лица.

Табела 9: Раст запослености по секторима - септембар 2007.

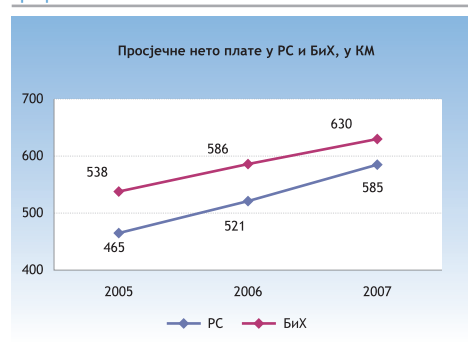
Дјелатности	Раст у %
Финансијско посредовање	17,2
Активности у вези с некретнинама	8,4
Производња електричне енергије	4,7
Државна управа	-12,7
Хотели и ресторани	-1,2
Остале комуналне, друштвене и личне услужне дјелатности	-1,4

Извор: РЗС РС и калкулације ИРБРС

4.2 Плате

Тренд раста плата у РС из 2006. године је настављен и у 2007. години. Просјечна нето плата у РС за 2007. годину износила је 585 КМ, што је номинално повећање од 12,3% (11,2% реално) у односу на претходну годину. Тренд раста плата је евидентан и на нивоу БиХ. Просјечна нето плата у БиХ за 2007. годину је достигла 630КМ, што представља номинални годишњи раст од 7,7%.

Графикон 8

Извор: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

На графикону је приказано у којим привредним дјелатностима у РС је забиљежен највећи раст нето плате за децембар 2007. у односу на претходну годину.

Графикон 9

Извор: РЗС РС

20. Према подацима Федералног завода за статистику, просјечан број незапослених у ФБиХ је у 2007. износио 370.459 што је пораст од 4,3% у односу на претходну годину.

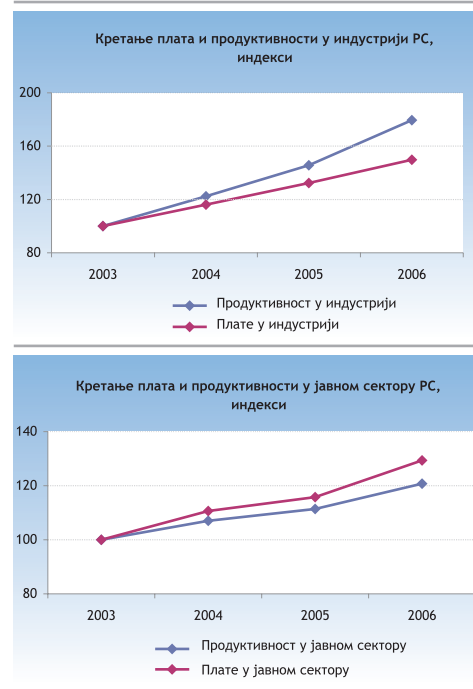
21. У анализи су кориштени подаци за септембар посматраних година, због чињенице да РЗС РС податке о запослености по активностима објављује два пута годишње, у марту и септембру.

22. Према подацима из Развојног програма РС 2007.-2010., пројектовани реални раст БДП-а у 2007. години је износио 6,5%.

23. Поређење података о запослености у РС и БиХ не може бити остварено због различитих периода извјештавања РЗС РС и Агенције за статистику БиХ. Презентовани подаци за РС се односе на мјесец септембар, док подаци за БиХ представљају просјек цијеле 2007. године.

Повећања плате у РС, у последњих неколико година, нису била праћена одговарајућим растом продуктивности у појединим секторима. **Продуктивност је расла у tradables секторима, првенствено у индустрији, што је супротно кретању продуктивности у јавном сектору, а што је приказано на следећа два графика.**

Графикон 10 и 11

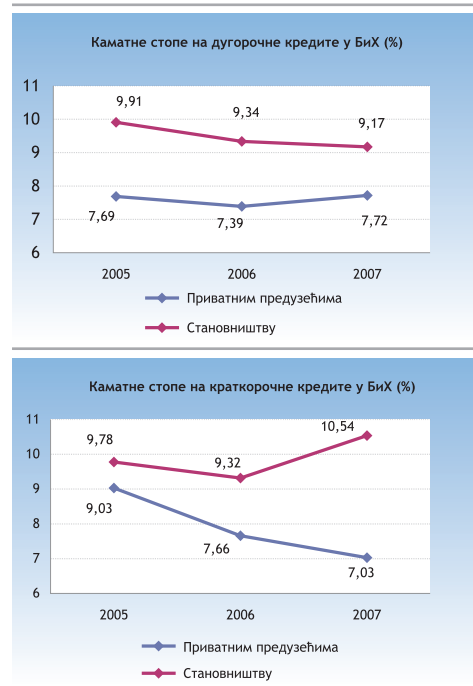

Извор: РЗС РС и калкулације ИРБРС

IV ФИНАНСИЈСКО ТРЖИШТЕ

У последње три године у БиХ²⁴ је било евидентно опадање активне каматне стопе. Кретање каматних стопа на кредите представљено је графиконима, где је примјетно да је тренд пада каматних стопа на поједине категорије кредита (дугорочни кредити приватним предузећима и краткорочни кредити становништву) заустављен након дужег периода, прије свега због ситуације на међународном тржишту капитала на коме се банке задужују.

Графикон 12 и 13

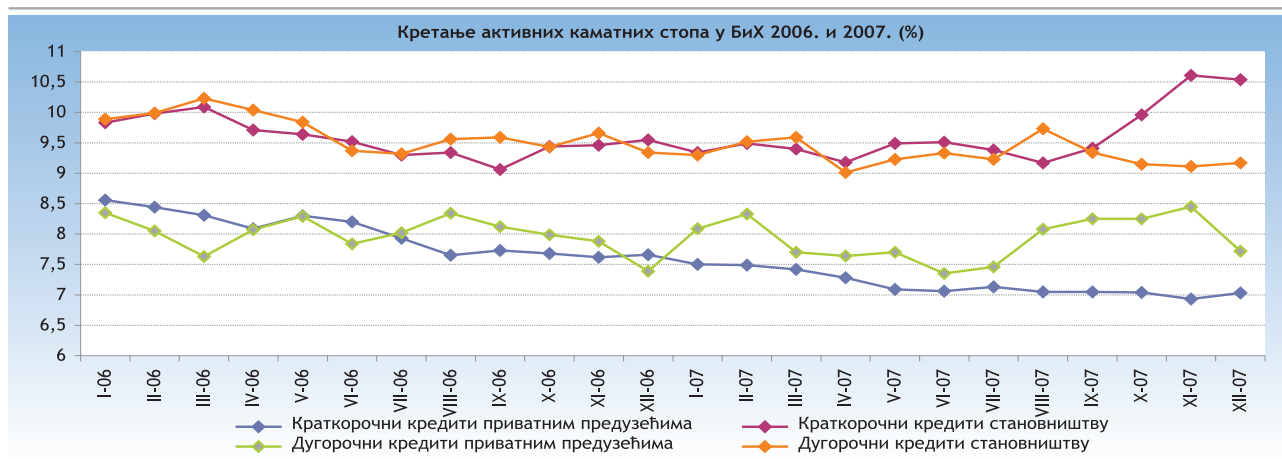

Извор: Централна банка БиХ

24. Због непостојања података на нивоу РС, вршена је анализа кретања каматних стопа за БиХ.

На графикону са мјесечним приказом активних каматних стопа може се уочити њихово изражено мјесечно флукутирање. Каматне стопе на краткорочне кредите приватним предузећима су имале бржи пад и постепено су се спустиле испод каматних стопа на дугорочне кредите. Ово је посљедица поскупљења капитала на европском тржишту, при чему су домаћи дугорочни извори финансирања ограничени, док с друге стране БиХ не оскудијева у краткорочним изворима финансирања (у првом реду краткорочним депозитима).

Графикон 14

Извор: Централна банка БиХ

Каматне стопе на депозите нису биљежиле значајне промјене у последње три године. У 2007. години просјечна каматна стопа на депозите по виђењу је износила 0,37%, а каматна стопа на орочене и штедне депозите 3,81%. Примјетно је повећање распона између активних и пасивних каматних стопа што је посљедица повећања каматне стопе на одређене врсте кредита.

Што се тиче даљег кретања раста каматних стопа у БиХ, па тиме и у РС, оно ће првенствено зависити од референтних каматних стопа у ЕУ, односно од EURIBOR-а. Већ сам почетак 2008. године донио је повећање каматних стопа у већини банака БиХ до 1 процентног поена, што је посљедица раста EURIBOR-а у фебруару 2008. године.²⁵

Наредна табела приказује годишњи кредитни раст у РС и БиХ, гдје је пад каматних стопа на поједине категорије кредита био праћен кредитном експанзијом.

Табела 10: Раст кредита у РС и БиХ

Категорија	2004.	2005.	2006.
Укупни кредити становништву БиХ, раст у %	30,0	34,6	25,7
Укупни кредити предузећима БиХ, раст у %	31,6	28,0	28,1
Укупни кредити становништву РС ²⁶ , раст у %	49,6	48,5	37,9
Укупни кредити привреди РС ²⁷ , раст у %	43,2	45,6	31,3

Извор: Централна банка БиХ, Агенција за банкарство РС и калкулације ИРБРС

25. Извор: Процјене Нуро Алре-Адриа-Банк-е и Нове банке АД Бања Лука

26. Укључени су кредити пословница и других организационих дијелова банака из ФБиХ на подручју РС, а искључени кредити које су филијале и друге пословнице банака РС пласирале становништву на подручју ФБиХ

27. Укључени су кредити пословница и других организационих дијелова банака из ФБиХ на подручју РС, а искључени кредити које су филијале и друге пословнице банака РС пласирале привреди на подручју ФБиХ

Од 01. јануара 2008. године, обавезна резерва, коју комерцијалне банке држе у Централној банци БиХ је повећана са 15% на 18% на све депозите банака, чиме се жели успорити кредитни раст. Ипак, чињеница је да за сада нема доказа о успоравању кредитног раста, те овај потез ЦБ БиХ објашњава као давање сигнала банкама да воде рачуна о томе да ли ће зајмопримаоци бити у стању сервисирати обавезе.

Од 15. јануара 2008. године у БиХ је почело **дјеловање међубанкарског тржишта** готовог и жиралног новца, чиме ће бити смањени ризици и трошкови транспорта новца.

Дешавања на финансијском тржишту Републике Српске у 2007. години, обиљежио је и улазак нове финансијске институције на тржиште. Ријеч је о **Инвестиционо-развојној банци** путем које ће дио средстава од приватизације Телекома Српске бити пласиран у виду кредита намијењених за привредни развој Републике Српске. Средства ће бити пласирана преко комерцијалних банака које ће сносити укупан финансијски ризик. Основни циљ пласирања наведених средстава је да се обезбиједи да РС има пословно окружење и инфраструктуру погоднију за инвестирање у односу на земље из региона и тиме покаже да је способна привући најквалитетније директне стране инвестиције.

Крајем јуна 2007. године са радом је почела ИЕФК банка. Њеним уласком на тржиште, банкарски сектор РС је обogaћен и сада га чини 10 лиценцираних банака.

V БЕРЗА

Одоснивања Бањалучке берзе, страни инвеститори - нерезиденти су били група најактивнијих тржишних учесника. То је разлог због којег се инвестициони сентимент на европском тржишту све директније одражава и на кретања на домаћој берзи.

Релативно учешће нерезидената у укупној вриједности промета на Бањалучкој берзи, у 2007. години, по мјесецима, приказано је у табели.

Берзански индекс РС - БИРС своју рекордну вриједност у 2006. години, достигао је 08. новембра - 2.936,11 поена, а у 2007. години, 16. априла - 5.218,18 поена. Инвеститори - физичка лица су често узимали кредите како би могли куповати акције предузећа о чијем пословању немају довољно информација, истовремено очекујући високе зараде. Велико учешће у укупном промету имале су блок трансакције у контексту својинских трансформација и преузимања предузећа.

Табела 11: Учешће нерезидената у укупном промету на БЛ берзи

2007. година	Укупна вриједност промета	% продаје нерезидената	% куповине нерезидената
Јануар	27.886.592	21,2	48,5
Фебруар	82.576.776	36,9	37,5
Март	100.715.753	28,8	28,6
Април	116.230.164	22,9	31,3
Мај	61.502.659	24,5	33,9
Јун	37.848.770	18,5	37,8
Јул	114.223.958	74,4	81,1
Август	43.237.942	14,1	46,4
Септембар	31.909.915	14,1	26,3
Октобар	50.438.550	52,2	56,3
Новембар	42.397.219	56,7	41,7
Децембар	26.992.820	19,6	31,5

Извор: Централни регистар ХОВ РС

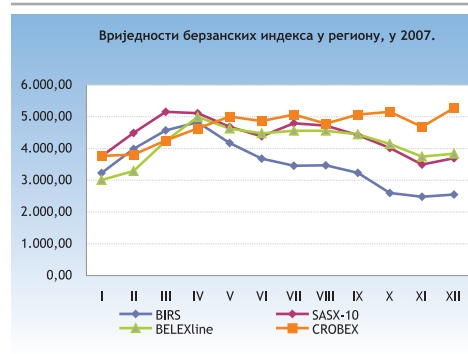
Готово паралелно са негативним кретањима на свјетским берзама и окончавањем кључних приватизационих процеса у РС (приватизације Телекома и Нафтне индустрије), у другој половини 2007. године, долази до осјетног смањења обима промета, те пада вриједности берзанских индекса и тржишне капитализације на Бањалучкој берзи. Повећање системског ризика, иницирано недостатком политичког консензуса око кључних реформских процеса, било је "окидач" за повлачење страних инвеститора чији је инвестициони сентимент опао услјед финансијске кризе на америчком и европском тржишту. Између осталог, негативна кретања су посљедица недовољне развијености тржишта (по ширини и дубини), односно недостатка хартија од вриједности које би биле дугорочно атрактивне за ширу инвестициону јавност. Међутим, понуда домаћег тржишта је недавно обogaћена муниципалним обвезницама и обвезницама старе девизне штедње (по уврштењу котирале се на око 90% номиналне вриједности).

Сумирањем резултата на крају 2007. године, евидентан је пад вриједности БИРС-а од 11,1%; најнижу вриједност имао је 02. новембра - 2450,16 поена.

Посматрано по годинама, вриједност тржишне капитализације остварује константан раст и њена вриједност, на крају 2007. године, износила је око 7,5 милијарди КМ, што је за 3,87% више од њене вриједности на крају претходне године.

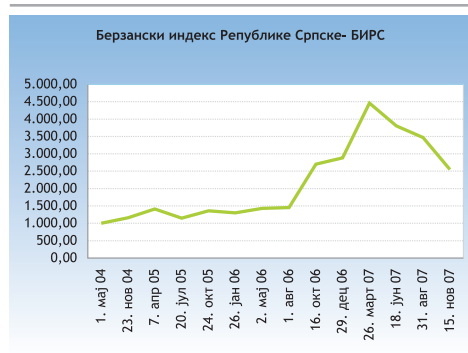
Током 2007. године, и поред позитивне промјене у односу на ниво из 2006. године, тржишна капитализација је остварила смањење од око 7,9 милијарди КМ, што је директна посљедица дисторзивног дејства неведених догађаја. Тренд смањења вриједности БИРС-а и тржишне капитализације настављен је и почетком 2008. године, тако да је, на крају јануара, вриједност БИРС-а износила 2.445,89 поена, релативно смањење од 4,62%.

Графикон 15

Извори: Регионалне берзе

Графикон 16

Извор: Бањалучка берза

Графикон 17

Извор: Бањалучка берза

Инвестиционо-развојна банка Републике Српске ће снажно стимулирати и подржавати развој тржишта капитала, кроз активно учешће на истима (откуп и продаја обвезница и акција).

VI СПОЉНА ТРГОВИНА

Спољнотрговинска размјена РС у 2007. години²⁸ остварила је годишњи раст од 16,7%. У истом периоду укупна робна размјена БиХ²⁹ остварила је раст од 19,8%. Међутим, 2006. година, због ефекта увођења ПДВ-а, није објективна база за оцјену релативне промјене спољно-трговинске активности РС и БиХ у 2007. години.

Дефицит трговинског биланса РС у 2007. години у односу на 2006. годину повећао се за 37,3%, а БиХ за 27,9%.

У структури оствареног извоза РС у 2007. години доминирају сировине и полуфабрикати са ниском додатом вриједношћу, што намеће потребу интензивирања напора у повећању степена финализације производних учинака.

Доминантно учешће у структури увоза остварује увоз машина и транспортних средстава, хране и живих животиња и нафте и сличних производа. РС и БиХ су објективно орјентисане на увоз машина и транспортних средстава, услијед недостатка сопствене производње, тако да и у наредном периоду можемо очекивати експанзију њиховог увоза у контексту привредног развоја и технолошке обнове. Оспособљавањем Рафинерије Брод супституисаће се увоз скупље, прерађене нафте, јефтнијом сировом нафтом, што ће се позитивно одразити на стање платног биланса. Извозна активност РС и БиХ није довољно диверзификована, орјентисана је на ограничену групу производа (метали, електрична енергија, нафта и хемијски производи). Већина привредних субјекта, водећих извозника из РС, уједно су и највећи увозници.

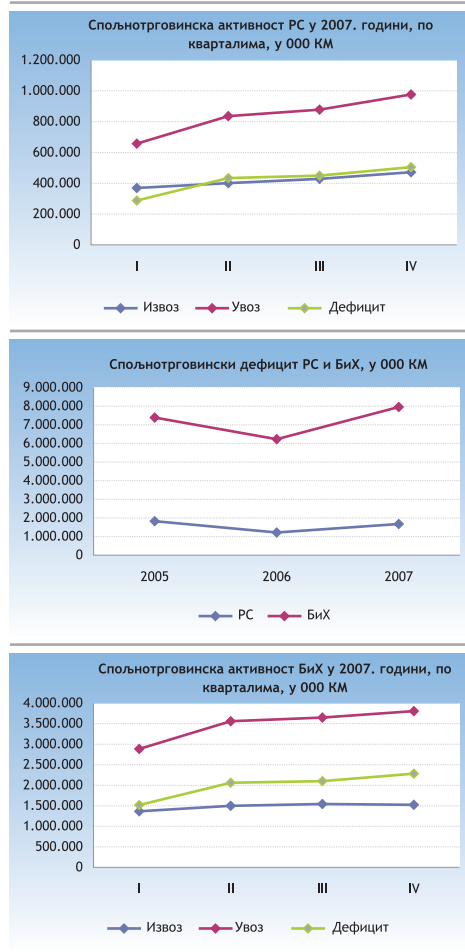
У 2007. години, из РС се највише извозило у Италију - 16,9%, Србију - 16% и Хрватску - 10,8%, а увозило из Србије - 24%, Хрватске - 13% и Италије - 11,9%.

Споразум о централноевропској зони слободне трговине - СЕФТА за БиХ је ступио на снагу 21. новембра 2007. године. С обзиром да је домаће тржиште већ неколико година у потпуности либерализовано, примјена Споразума неће

28. Укупни обим робне размјене РС износи 5.019.526 милиона КМ; вриједност извоза - 1.671.601 милиона КМ; вриједност увоза - 3.347.925 милиона КМ; дефицит биланса - 1.676.324 милиона КМ. Извор: РЗС РС

29. Укупни обим робне размјене БиХ износи 19.835.604 милиона КМ; вриједност извоза - 5.936.895 милиона КМ; вриједност увоза - 13.898.709 милиона КМ; дефицит биланса - 7.961.814 милиона КМ. Извор: Агенција за статистику БиХ

Графикон 18, 19 и 20

Извор: РЗС РС

довести до повећавања увоза у БиХ као посљедица СЕФТА-е, док примјена правила дијагоналне кумулације поријекла³⁰, генерише низ могућности за експанзију домаћег извоза.

Негативни размјенски однос РС са иностранством посљедица је ниске почетне конкурентске позиције. Домаћи извоз је високо концентрисан (доминирају сировине и полуфабрикати), док је увоз широко диверзификован (увози се све, од изворске воде, до информационалних технологија).

30. Примјена дијагоналне кумулације поријекла робе у трговини између земаља региона и касније региона са ЕУ, према одредбама СЕФТА Споразума значи да се компоненте са поријеклом партнера (пословни партнер- фирма из региона, чланица СЕФТА-е) третирају као домаће поријекло

Увођење ПДВ-а, који је у примјени од 01. јануара 2006. године, обезбиједило је реалније исказивање увозних и извозних цијена (раст вриједности извоза - смањивање вриједности увоза), што је, примарно, утицало на смањење трговинског дефицита, а не на повећавање размјене са иностранством.

У наредном периоду можемо очекивати тренд даље експанзије укупног увоза у РС и БиХ. Раст увоза бити ће под утицајем слиједећих фактора: раст животног стандарда становништва и јачање њихове куповне моћи (раст луксузне потрошње), цјеновна конкурентности увозних производа, неадекватна системска рјешења (неизграђеност граничне инфраструктуре за контролу увоза), потенцијално снажно дјеловање увозних лобија, привредни развој и технолошка обнова домаћих субјеката (увоз опреме и технолошких рјешења), велики инвестициони подухвати који иницирају потребу за увозом опреме у циљу њихове реализације (изградња мреже ауто-путева у РС, изградња термоелектране у Станарима, реконструкција Клиничког центра у Бањалуци и др).

VII СТРАНЕ ДИРЕКТНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ (СДИ)³¹

РС је у 2005. и 2006. години привукла укупно 366 милиона КМ нето СДИ³². Обје године су имале скроман прилив СДИ, највећим дијелом узрокован смањењем учешћа страних инвеститора у процесу приватизације. Тако је у 2005. години удио приватизације у укупном регистрованоим приливу СДИ у РС био 38,6%, док је у 2006. износио само 7,8%.

У 2007. у Републици Српској је било укупно 1,95 милијарди страних директних инвестиција, што чини чак 81,6% укупних улагања на нивоу БиХ у тој години. Такође, СДИ у РС су у 2007.-ој биле веће за 39 милиона КМ у односу на укупан прилив СДИ у периоду мај 1994. до краја 2006.³³

Узрок овом наглом скоку СДИ је приватизација стратешких предузећа у Републици Српској. Наиме, учешће приватизације у СДИ је износило 90,9%³⁴ од укупних СДИ у 2007.-ој години. Могло би се рећи да је недостатак других видова СДИ (првенствено greenfield и brownfield инвестиција),

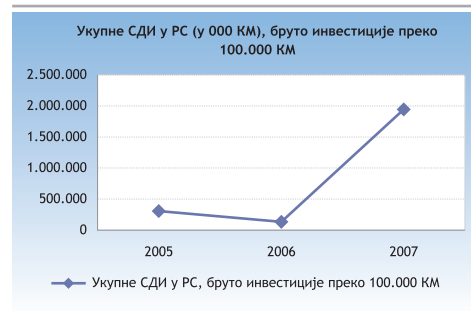
31. Кориштени су подаци Министарства спољне трговине и економских односа БиХ

32. Узимајући у обзир улагања преко 100.000 КМ

33. Укупно у Републику Српску у овом периоду било је уложено 1,56 милијарди КМ, а само у 2007.-ој 1,95 милијарди КМ СДИ

34. Телекомуникације Републике Српске (Бања Лука) 1.263.466.000 КМ; Swisslip-Таково (Требиње) 1.029.000 КМ; нафтни сектор (Рафинерија Босански Брод - 328.885.000 КМ, Рафинерија уља Модрича - 153.941.000 КМ, Петрол БЛ - 15.159.000 КМ); Јелшинград (Прњавор) 13.418.000 КМ

Графикон 21

Извор: ИРБРС према подацима Министарства спољне трговине и економских односа БиХ

још увијек значајан како за БиХ тако и за Републику Српску.

2007. година је била рекордна година када је у питању прилив страних директних инвестиција у БиХ. Регистрован је највећи износ СДИ од периода њиховог праћења (2,39 милијарди КМ)³⁵. Улагања у 2007. су била чак за пет пута већа од годишњег просјека у претходном тринаестоипогодишњем периоду (мај 1994. – дец. 2006.). Највеће појединачно улагање у БиХ у 2007.-ој години је била аквизиција путем приватизације „Телекомуникација Републике Српске“ АД Бања Лука од стране „Телеком Србија“ АД Београд у износу од 1,26 милијарди КМ и оно је чинило 19,5% укупних улагања на нивоу БиХ од маја 1994. То уједно

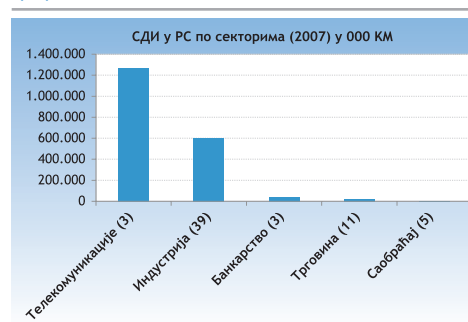
35. Узимајући у обзир одлив страног капитала као резултат повлачења страних улагања или трансфера капитала босанскохерцеговачким пословним субјектима и смањења капитала усљед покрића губитака (нето улагања)

представља и 52,3% од укупних улагања у БиХ за 2007. годину.

Када су биле у питању инвестиције преко 100.000 КМ у Републику Српску, сектори који су примили највећи износ СДИ у прошлој години су телекомуникације - 1,27 милијарди КМ, затим сектори индустрије - 602 милиона КМ и банкарства - 41 милион КМ. Највећи број инвестиционих пројеката био је у сектору индустрије - 39, затим трговине - 11 и саобраћаја³⁶ - 5. Ако се занемари нагли раст вриједности у сектору телекомуникација карактеристичан за 2007. годину, учешће индустријског сектора у страним директним инвестицијама у РС и даље је највеће, и по броју пројеката и по вриједности³⁷.

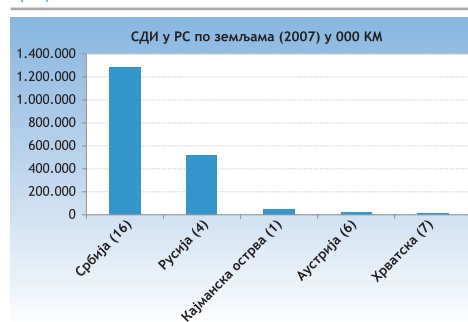
Највећи број инвестиционих пројеката, такође посматрајући инвестиције преко 100.000 КМ, био је из Србије (16), Италије (8), Хрватске и Словеније (7), а по вриједности улагања лидер је Србија (1,28 милијарди КМ), а слиједе је Русија (517 милиона КМ) и Кајманска острва (43 милиона КМ). Битно је напоменути да се на петом мјесту наша Хрватска (15 милиона КМ), чије су инвестиције претходних година углавном одлазиле у Федерацију БиХ, а њихово учешће у Републици Српској није било велико.³⁸

Графикон 22

Извор: ИРБРС према подацима Министарства спољне трговине и економских односа БиХ

Графикон 23

Извор: ИРБРС према подацима Министарства спољне трговине и економских односа БиХ

36. Узима у обзир одлив страног капитала као резултат повлачења страних улагања или трансфера капитала босанскохерцеговачким пословним субјектима и смањења капитала усљед покрића губитака (нето улагања)

37. У периоду мај 1994. – децембар 2007. сектор индустрије је привукао највећи износ СДИ у РС (44%), а слиједе га телекомуникације (36%) и банкарство (8%) – инвестиције преко 1 милион КМ

38. У укупном периоду праћења СДИ на нивоу РС (мај 1994. - децембар 2007.), земље које су имале највеће вриједности СДИ у РС су биле: Србија - 1,46 милијарди КМ, Русија - 498 милиона КМ, Литванија - 481 милион КМ и Словенија - 141 милион КМ – инвестиције преко 1 милион КМ

СТАТИСТИЧКИ АНЕКС

Преглед кретања инфлације у Републици Српској у 2007. године, по мјесецима, мјерена индексом потрошачких цијена - CPI

Назив	индексни период	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	базни период	Исти период претходне године											
УКУПНО		100.7	100.5	100.3	100.3	99.7	99.9	100.1	100.6	101.1	102.6	103.6	104.3
Храна и безалкохолна пића		100.9	100.7	100.0	100.0	98.6	98.9	100.0	101.8	103.3	105.6	107.2	108.9
Алкохолна пића и дуван		100.0	99.7	99.8	99.6	99.5	100.0	100.0	100.0	99.8	100.2	100.4	100.2
Одјећа и обућа		95.2	95.3	95.5	96.4	96.6	96.5	96.4	97.0	97.2	97.0	97.5	97.9
Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергент		103.6	103.5	103.5	103.3	104.0	103.6	102.6	102.0	100.9	101.4	101.4	101.8
Намјештај, кућански уређаји и редовно одржавање куће		99.9	100.0	99.8	100.1	100.3	100.4	100.5	101.1	101.0	101.0	101.1	101.4
Здравство		100.8	100.9	100.7	101.2	101.8	101.9	101.9	101.9	102.1	102.4	102.3	101.8
Превоз		98.8	98.5	99.2	99.2	97.8	98.1	97.9	97.0	97.6	102.6	106.2	106.7
Комуникације		104.1	103.7	103.2	101.6	100.1	101.8	101.8	101.8	101.8	101.8	102.5	102.5
Рекреација и култура		100.5	99.9	99.5	99.6	99.4	99.3	99.4	99.4	99.5	99.6	99.5	99.5
Образовање		105.0	104.8	104.5	104.6	104.6	104.6	104.5	104.5	108.0	105.5	105.5	105.5
Ресторани и хотели		101.6	101.2	101.1	101.1	100.7	100.8	100.4	100.4	100.3	100.5	101.5	101.6
Остала добра и услуге		100.6	100.3	100.3	100.5	100.7	100.7	100.7	101.1	101.0	101.1	100.9	101.0

Извор: РЗС РС

БДП РС у тржишним цијенама

Дјелатности		Бруто додата вриједност (000 КМ)			Структура(%)			Индекс
		2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05
A	Пољопривреда, лов и шумарство	726,884	795,286	883,606	17.1	17.0	16.4	111.1
B	Рибарство	1,593	2,132	2,389	0.0	0.0	0.0	112.1
C	Вађење руде и камена	71,321	103,841	114,958	1.7	2.2	2.1	110.7
D	Прерађивачка индустрија	322,230	365,347	451,835	7.6	7.8	8.4	123.7
E	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	294,821	324,907	334,992	7.0	7.0	6.2	103.1
F	Грађевинарство	213,409	221,225	225,866	5.0	4.7	4.2	102.1
G	Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	674,834	747,281	963,670	15.9	16.0	17.8	129.0
H	Хотели и ресторани	192,758	195,743	272,453	4.5	4.2	5.0	139.2
I	Саобраћај, складиштење и везе	386,322	431,025	451,205	9.1	9.2	8.3	104.7
J	Финансијско посредовање	146,232	160,534	155,680	3.4	3.4	2.9	97.0
K	Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	425,828	483,140	504,726	10.0	10.4	9.3	104.5
	од тога импутирана рента	368,737	381,675	375,236	8.7	8.2	6.9	98.3
L	Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	416,491	443,879	506,343	9.8	9.5	9.4	114.1
M	Образовање	159,081	170,773	242,647	3.8	3.7	4.5	142.1
N	Здравствени и социјални рад	165,380	174,730	204,975	3.9	3.7	3.8	117.3
O	Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	113,001	138,306	185,630	2.7	3.0	3.4	134.2
	FISIM	69,280	91,184	97,594	1.6	2.0	1.8	107.0
	Укупно по подручјима	4,240,905	4,666,965	5,403,381	100.0	100.0	100.0	115.8
	Порези на производе, услуге и увоз минус субвенције	767,559	949,896	1,095,411				115.3
	Бруто домаћи производ у тржишним цијенама	5,008,464	5,616,861	6,498,792				115.7
	Становништво-процјена средином године	1,471,529	1,479,634	1,487,785				100.6
	Бруто домаћи производ по становнику, КМ	3,404	3,796	4,368				115.1

Извор: РЗС РС

БДП БиХ у тржишним цијенама

Дјелатности	Бруто додата вриједност (000 КМ)			Структура			Индекс
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05
A Пољопривреда, лов и шумарство	1,397,621	1,468,878	1,605,321	10.7	10.6	10.4	109.3
B Рибарство	2,638	2,851	4,398	0.0	0.0	0.0	154.3
C Вађење руде и камена	283,690	332,300	357,044	2.2	2.4	2.3	107.5
D Прерађивачка индустрија	1,480,087	1,567,686	1,833,127	11.4	11.3	11.9	116.9
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	818,592	867,650	850,262	6.3	6.2	5.5	98
F Грађевинарство	657,811	723,632	759,737	5.0	5.2	4.9	105
G Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	1,923,183	2,135,142	2,532,467	14.8	15.3	16.4	118.6
H Хотели и ресторани	471,315	486,485	565,061	3.6	3.5	3.7	116.2
I Саобраћај, складиштење и везе	1,275,567	1,317,674	1,398,175	9.8	9.5	9.1	106.1
J Финансијско посредовање	498,250	608,363	649,668	3.8	4.4	4.2	106.8
K Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	1,521,199	1,679,393	1,768,902	11.7	12.0	11.5	105.3
од тога импутирана рента	1,108,142	1,121,746	1,113,714	8.5	8.0	7.2	99.3
L Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	1,409,935	1,434,061	1,588,040	10.8	10.3	10.3	110.7
M Образовање	641,765	679,982	821,865	4.9	4.9	5.3	120.9
N Здравствени и социјални рад	631,623	663,179	723,244	4.9	4.8	4.7	109.1
O Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	334,530	377,365	436,404	2.6	2.7	2.8	115.7
FISIM	-329,429	-418,795	-481,693	-2.5	-3.0	-3.1	115
Укупно по подручјима	13,018,377	13,925,846	15,412,022	100.0	100.0	100.0	110.7
Порези на производе, услуге и увоз минус субвенције	2,767,594	3,002,017	3,693,863				123.1
Бруто домаћи производ у тржишним цијенама	15,785,971	16,927,863	19,105,885				112.9
Становништво-процјена средином године	3,843	3,844	3,845				100.0
Бруто домаћи производ по становнику, КМ	4,108	4,404	4,969				112.8

Извор: Агенција за статистику БиХ

БДП БиХ по расходној методи, текуће цијене

Расходне категорије	Номинални БДП			Структура (%)			Индекс
	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.	2006./2005
Издаци за крајњу потрошњу домаћинстава	15,017,526	16,513,891	18,064,293	90.0	90.9	86.5	109.4
Издаци за крајњу потрошњу NPUSD	121,587	168,389	177,058	0.7	0.9	0.8	105.1
Издаци за крајњу потрошњу владе	3,535,079	3,653,199	4,053,868	21.2	20.1	19.4	111.0
Индивидуална потрошња владе	1,587,314	1,673,925	1,916,401	9.5	9.2	9.2	114.5
Колективна потрошња владе	1,947,765	1,979,274	2,137,467	11.7	10.9	10.2	108.0
Бруто инвестиције	4,520,233	4,902,355	4,287,051	27.1	27.0	20.5	87.4
Бруто инвестиције у стална средства	4,044,439	4,889,473	4,479,916	24.3	26.9	21.5	91.6
Промјене залиха	475,794	12,882	-192,865	2.9	0.1	-0.9	-
Извоз роба и услуга	4,641,400	5,583,000	6,992,800	27.8	30.7	33.5	125.3
Робе (fob)	3,279,900	4,082,400	5,255,800	19.7	22.5	25.2	128.7
Услуге	1,361,500	1,500,600	1,737,000	8.2	8.3	8.3	115.8
Увоз роба и услуга (минус)	-11,155,600	-12,643,200	-12,700,600	-66.9	-69.6	-60.8	100.5
Робе (fob)	10,472,500	11,916,600	11,913,900	62.8	65.6	57.1	100.0
Услуге	683,100	726,600	786,700	4.1	4.0	3.8	108.3
Бруто домаћи производ	16,680,225	18,177,634	20,874,470	100.0	100.0	100.0	114.8

Извор: Агенција за статистику БиХ

Секторски доприноси расту БДП-а, у %

Сектори	РС		БиХ	
	2005	2006	2005	2006
Пољопривреда, лов и шумарство	1.4	1.6	0.5	0.8
Рибарство	0.0	0.0	0.0	0.0
Вађење руде и камена	0.7	0.2	0.3	0.2
Прерађивачка индустрија	0.7	1.5	0.6	1.6
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	0.6	0.2	0.3	-0.1
Грађевинарство	0.2	0.1	0.4	0.2
Трговина на мало и велико, оправка моторних возила и предмета за личну употребу	1.5	3.9	1.3	2.5
Хотели и ресторани	0.1	1.4	0.1	0.5
Саобраћај, складиштење и везе	0.9	0.4	0.3	0.5
Финансијско посредовање	0.3	-0.1	0.7	0.2
Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	1.1	0.4	1.0	0.5
Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	0.6	1.1	0.2	0.9
Образовање	0.2	1.3	0.2	0.8
Здравствени и социјални рад	0.2	0.5	0.2	0.4
Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	0.5	0.8	0.3	0.4
FISIM	-0.4	-0.1	-0.6	-0.4
Порези на производе, услуге и увоз минус субвенције	3.6	2.6	1.5	4.1
БДП, тржишне цијене	12.15	15.70	7.2	12.9

Извор: Калкулације ИРБРС

Индустријска производња РС у 2007. години

Индексни период	I - XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Базни период	Исти период претходне године												
Индустрија укупно	101.4	101.5	106.7	107.7	95.2	96.4	99.0	95.9	102.6	98.1	103.0	110.1	102.0
Вађење руда и камена	102.7	81.9	114.0	136.5	84.7	111.8	105.3	91.2	99.2	96.0	72.7	147.6	143.7
Прерађивачка индустрија	104.1	110.0	114.3	109.5	106.4	102.5	103.6	103.1	106.7	95.2	104.9	106.0	94.0
Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом и водом	94.6	90.9	92.1	100.1	72.1	75.6	84.5	77.5	92.2	107.8	105.9	116.0	118.6

Извор: РЗС РС

Индустријска производња РС, по годинама

Индексни период	I - XII 2004	I - XII 2005	I - XII 2006	I - XII 2007
Базни период	Исти период претходне године			
Индустрија укупно	109.7	119.8	119.1	101.4
Вађење руда и камена	136.7	118.0	120.6	102.7
Прерађивачка индустрија	107.2	123.2	121.3	104.1
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	105.7	106.9	109.7	94.6

Извор: РЗС РС

Просјечне нето плате по секторима у РС - 2007., у КМ

Сектори	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Укупно	531	560	569	577	576	584	576	593	598	601	607	628
Пољопривреда, лов и шумарство	444	503	498	495	529	533	518	531	532	533	533	537
Рибарство	513	568	447	605	520	534	535	545	556	570	484	555
Вађење руде и камена	696	683	640	712	734	720	699	683	663	706	655	672
Прерађивачка индустрија	410	423	408	432	433	442	437	431	445	441	453	446
Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом и водом	684	682	699	747	717	722	698	692	689	689	700	697
Грађевинарство	451	425	463	413	467	481	501	504	513	527	528	533
Трговина, оправка моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство	414	414	413	430	426	432	432	434	433	431	440	442
Хотели и ресторани	364	378	354	395	370	393	385	385	393	393	390	400
Саобраћај, складиштење и везе	532	687	659	660	665	659	670	671	698	695	703	763
Финансијско посредовање	1096	1172	1141	1157	1195	1193	1234	1227	1254	1193	1219	1269
Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	584	585	588	616	544	614	599	655	639	624	656	688
Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање	856	767	883	878	893	876	883	918	922	917	913	910
Образовање	458	449	492	476	473	472	464	505	504	528	518	552
Здравство и социјални рад	552	623	572	584	589	598	580	645	661	634	657	664
Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	471	526	497	497	509	518	518	515	524	519	533	530

Извор: РЗС РС

Просјечне нето плате по секторима у БиХ - 2007., у КМ

Сектори	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Укупно	641	617	625	635	643	641	642	651	652	661	672	681
Пољопривреда, лов и шумарство	546	544	554	556	627	563	575	595	568	598	593	577
Рибарство	541	491	435	514	463	477	491	492	515	516	468	502
Вађење руде и камена	599	620	593	621	584	650	635	637	638	630	646	652
Прерађивачка индустрија	466	465	468	474	411	482	483	482	484	491	497	496
Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом и водом	850	839	845	882	724	879	880	885	878	885	967	943
Грађевинарство	428	428	442	431	466	448	456	465	447	462	464	461
Трговина, оправка моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство	438	436	441	444	443	449	454	458	459	463	445	473
Хотели и ресторани	420	443	417	451	662	436	434	437	442	439	441	445
Саобраћај, складиштење и везе	746	767	776	773	666	768	773	819	805	815	825	841
Финансијско посредовање	1137	1141	1161	1166	1153	1201	1202	1212	1216	1214	1214	1256
Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	625	621	627	634	749	640	648	663	664	673	677	695
Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање	832	827	853	871	787	883	891	896	904	930	942	951
Образовање	597	597	615	635	555	629	621	631	656	668	686	695
Здравство и социјални рад	675	684	690	687	558	693	713	748	742	757	771	773
Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	628	634	626	628	719	641	643	632	632	640	661	659

Извор: Агенција за статистику БиХ

Активне каматне стопе у БиХ - 2007. година

Категорија	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Каматне стопе на краткорочне кредите приватним предузећима	7.5	7.49	7.42	7.28	7.09	7.06	7.13	7.05	7.05	7.04	6.93	7.03
Каматне стопе на краткорочне кредите становништву	9.34	9.49	9.4	9.18	9.49	9.51	9.38	9.17	9.41	9.96	10.61	10.54
Каматне стопе на дугорочне кредите приватним предузећима	8.09	8.33	7.7	7.64	7.7	7.35	7.46	8.08	8.25	8.25	8.45	7.72
Каматне стопе на дугорочне кредите становништву	9.3	9.52	9.59	9.01	9.23	9.33	9.23	9.73	9.34	9.15	9.11	9.17

Извор: ЦБ БиХ

Спољнотрговинска размјена РС и БиХ, у 000 КМ

Година	2005.	2006.	2007.
Република Српска			
Извоз	1.130.518	1.539.229	1.671.601
Увоз	2.953.177	2.760.157	3.347.925
Обим робне размјене	4.083.695	4.299.386	5.019.526
Салдо робне размјене	-1.822.659	-1.220.928	-1.676.324
Покривеност увоза извозом у %	38,3	55,8	49,9
Босна и Херцеговина			
Извоз	3.783.280	5.164.339	5.936.895
Увоз	11.178.545	11.389.183	13.898.709
Обим робне размјене	14.961.825	16.553.522	19.835.604
Салдо робне размјене	-7.395.265	-6.224.844	-7.961.814
Покривеност увоза извозом у %	33,8	45,3	42,7

Извори: РЗС РС и Агенција за статистику БиХ

Припремио: Сектор за макроекономску анализу ИРБРС

Објављено: април 2008. године

Подаци кориштени у овој публикацији у највећем дијелу су преузети из екстерних извора. Инвестиционо-развојна банка Републике Српске не сноси никакву одговорност за евентуалну нетачност ових података, као ни за штету насталу кориштењем истих.

Copyright (c) Инвестиционо-развојна банка Републике Српске 2008. Сва права задржана.